



Folketingets Ligestillingsudvalg

Holmens Kanal 22
1060 København K
Telefon 72 28 24 00

Sagsnr.
2019 - 8322

Doknr.
1126819

Dato
17-12-2019

Folketingets Ligestillingsudvalg har d. 8. november 2019 stillet følgende spørgsmål nr. 24 (alm. del) til social- og indenrigsministeren, som hermed besvares endeligt. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Sikandar Siddique (ALT).

Spørgsmål nr. 24:

”Kan ministeren redegøre for, hvilke samfundsøkonomiske gevinster der vil være ved at hjælpe flere kvinder ud af vold i nære relationer, for så vidt angår undgået tabt arbejdsfortjeneste, bedre forældreevne, psykisk trivsel osv.?”

Svar:

Det er skønnet, at ca. 38.000 kvinder udsættes for fysisk partnervold¹, mens ca. 93.000 kvinder udsættes for psykisk partnervold² i Danmark hvert år. Det svarer til henholdsvis 1,6 pct. og 3,9 pct. af kvinderne i befolkningen i alderen fra 16 år og op.

Kommunerne skal efter servicelovens § 109 tilbyde kvinder, som har været udsat for vold eller trusler om vold i nære relationer, midlertidigt ophold på et kvindekrisecenter. Volden kan både omfatte fysisk og psykisk vold samt seksuelle overgreb og økonomisk kontrol. Optagelsen på et kvindekrisecenter kan ske anonymt og både ved egen henvendelse og ved henvisning fra offentlige myndigheder.

Af Danmarks Statistiks kvindekrisecenterstatistik fremgår det, at ca. 2.000 kvinder havde et ophold på et kvindekrisecenter i 2018, som er det seneste år, der pt. foreligger data for. Hertil kommer ca. 1.900 ledsagende børn.

Når væsentlig færre kvinder, end de der samlet skønnes at være udsat for fysisk og psykisk vold, tager ophold på et kvindekrisecenter, skal det blandt andet ses i lyset af, at der ud over krisecenterophold og forskellige ambulante tilbud også findes andre muligheder for kvinder for at få hjælp via sundhedsvæsenet og privatpraktiserende psykologer mv. Der vil ligeledes være en del kvinder, som finder hjælp og støtte til at komme ud af et liv med vold gennem frivillige organisationer og gennem deres personlige netværk.

En analyse baseret på kvindekrisecenterstatistikken viser, at voldsramte kvinder med ophold på landets kvindekrisecentre udgør en meget udsat gruppe i samfundet. Mange har et komplekst støttebehov og er derfor i kontakt med flere forskellige dele af velfærdssystemet. For eksempel har næsten en tredjedel været i kontakt med psykiatrien inden for de seneste fem år, og omkring to tredjedele har hverken været i beskæftigelse

¹ Denn, L., Johansen, K. B., Møller, S. P., og Laursen, B. (2018): ”Vold og seksuelle krænkelser - En afdækning af omfang og udvikling af fysisk vold og seksuelle overgreb og omfang af seksuelle krænkelser samt en analyse af erfaringer med digitale krænkelser”, Statens Institut for Folkesundhed, SDU.

² Ottosen, M. H., & Østergaard, S. V. (2018): ”Psykisk Partnervold - En kvantitativ kortlægning”, VIVE - Viden til Velfærd, Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.



eller i gang med uddannelse i årene op til deres ophold på krisecenter, jf. Socialpolitisk Redegørelse 2018.

Analyseresultaterne stemmer godt overens med forskning på området, der viser, at vold kan have store menneskelige konsekvenser for kvinderne. Det samme gælder børn, der oplever volden i hjemmet, og følgerne af volden kan række langt ind i livet. Ud over de menneskelige konsekvenser kan der også være samfundsøkonomiske omkostninger som følge af volden. Det er tidligere skønnet, at vold mod kvinder i nære relationer årligt koster samfundet mindst 280 mio. kr. Det er særligt omkostninger til ophold og rådgivning på krisecentrene, der driver de samlede omkostninger.³ Skønnet er behæftet med betydelig usikkerhed.

Den rigtige indsats på det rigtige tidspunkt til voldudsatte kvinder og deres børn kan derfor også vise sig at være en god investering for samfundet, både menneskeligt og økonomisk. Der findes i den sammenhæng flere socialfaglige metoder, som kommuner, kvindekrisecentre og frivillige organisationer m.fl. kan gøre brug af i indsatsen over for voldudsatte kvinder.

Et eksempel på en sådan metode er "Critical Time Intervention (CTI) for kvinder på krisecenter". Metoden er afprøvet som led i et satspuljeprojekt, hvor formålet har været at give voldsudsatte kvinder en vellykket overgang til et liv uden vold. Projektet blev afsluttet ultimo 2018, og evalueringerne af det viser, at volden reduceres markant, at kvinderne bliver bedre i stand til at tage vare på sig selv, og at kvinderne oplever at få et stærkere netværk og i mindre grad føler sig ensomme. En effektevaluering, der sammenligner indsatsgruppen med en kontrolgruppe, viser, at der er positive effekter af CTI-metoden i form af en styrket arbejdsmarkedstilknytning.

Et andet eksempel er en fremskudt beskæftigelsesindsats til kvinder på kvindekrisecentre i Københavns Kommune. Her har Det Nationale Forskningscenter for Velfærd (VIVE) for Socialstyrelsen foretaget en beregning af de økonomiske konsekvenser ved indsatsen i Den Socialøkonomiske Investeringsmodel (SØM), der blandt andet indeholder målgruppen "voldsudsatte kvinder (18-65 år)".

Tabel 1 viser de beregnede budgetøkonomiske konsekvenser for indsatsen, ved at én kvinde oplever en succesfuld indsats (beregningen inkluderer ikke omkostningerne forbundet med indsatsen).

³ Helweg-Larsen, Kruse, Sørensen, og Brønnum-Hansen (2010): "Voldens pris - Samfundsmæssige omkostninger ved vold mod kvinder." København: Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet. De samfundsøkonomiske omkostninger er i rapporten opgjort i 2009-pl.

**Tabel 1****Fordeling af de økonomiske konsekvenser efter område ved SØM-beregning, hvor én kvinde i målgruppen for fremskudt beskæftigelsesindsats oplever en succesfuld indsats**

	Budgetøkonomiske konsekvenser, kr.
Område	58.563
Indkomstoverførsler	3.867
Beskæftigelsesindsats	26.966
Skat af indkomst	8.189
Politi, retsvæsen og kriminalforsorg	0
Uddannelse	0
Sociale serviceydelser	0
I alt	97.584

Anm.: 2018-pl. Tabellen viser de økonomiske konsekvenser ved en tidshorisont på seks år og er opgjort som nutidsværdi. Der er tale om standardforudsætninger ved SØM-beregninger.

Kilde: VIVE's beregninger for Socialstyrelsen.

Det skal i denne sammenhæng understreges, at der er tale om et beregningseksempel baseret på en række antagelser og forudsætninger, der illustrerer potentielle økonomiske konsekvenser ved indsatsen. Eksemplet kan derfor ikke sige noget om, hvilke besparelser mv., der faktisk vil være ved, at en kommune giver en fremskudt beskæftigelsesindsats til kvinder på krisecentre. Der henvises i øvrigt til VIVE (2018), "Notat – Fremskudt beskæftigelsesindsats til kvinder på kvindekrisecentre – eksempel på anvendelse af SØM".

Børne- og Socialministeriet har i samarbejde med Finansministeriet tidligere undersøgt mulighederne for, at SØM og modellens resultater kan anvendes som input til makroøkonomiske fremskrivninger, jf. *Notat om SØM, dynamiske effekter og makroøkonomiske fremskrivninger (juni 2018)*. Her fremgår det, at SØM er en budgetøkonomisk model, der kan anvendes til at beregne de økonomiske konsekvenser af konkrete sociale tiltag og indsatser lokalt i en kommune, baseret på antagelser om hvad effekten af en indsats kan være. SØM giver derimod ikke mulighed for uden videre at skønne over konsekvenserne ved at tilføre socialområdet flere midler, ligesom der med SØM ikke er tale om en egentlig model for dynamiske (kausale) effekter af sociale indsatser, der generelt kan danne grundlag for indregning af sådanne effekter i en makroøkonomisk fremskrivning. Det gælder også skøn for de samfundsøkonomiske omkostninger ved vold i nære relationer.

Det utilstrækkelige faglige grundlag for at regne dynamiske effekter af udgifter til offentligt forbrug er også en del af baggrunden for, at der med aftalen om fordeling af forskningsreserven for 2020 blandt andet er afsat 15 mio. kr. til at belyse de samfundsøkonomiske effekter af velfærdsinvesteringer.

Med venlig hilsen

Astrid Krag